

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

СЛОВНИК З МІНІ-ФУТБОЛУ

Методичні вказівки
для самостійних занять
з дисциплін

«ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ», «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА»

(для студентів 1-5 курсів усіх спеціальностей Університету)

Харків – ХНУМГ – 2013

Словник з міні-футболу : методичні вказівки для самостійних занять з дисциплін «Фізичне виховання», «Фізична культура» (для студентів 1-5 курсів усіх спеціальностей Університету) / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Д. В. Кулаков. – Х. : ХНУМГ, 2013. – 16 с.

Укладач: Д. В. Кулаков

Рецензент: проф., к.т.н., зав. каф. ФВіС В. М. Клочко

Рекомендовано кафедрою фізичного виховання і спорту,
протокол № 4 від 06.11.2012 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Футбольні терміни.....	5
Додаткові критерії визначення дозволеного чи недозволеного поштовху.....	10
Список використаних джерел.....	15

Вступ

Футбол давно став невід'ємною частиною нашого суспільства. Він схожий на театр, в якому також чітко розподілені всі функції і ролі. За час існування цієї найпопулярнішої гри вона підлягала великому впливу різних факторів, які визначали напрямки її розвитку.

Сьогодні стають масовими змагання на першості міст, районів, областей, організовуються нові дорослі та юнацькі футбольні команди, які регулярно беруть участь у різних змаганнях.

У цих методичних вказівках, ми розглянемо відповіді щодо футбольних термінів, які необхідно знати кожному футболісту для чіткої і злагодженої гри.

Футбольні терміни

Вторинне торкання м'яча – це повторне зіткнення з м'ячем футболіста, що виконав яке-небудь уведення м'яча в гру, після того, як м'яч устиг ввійти в гру, але ніхто з футболістів не зіграв м'ячем і не торкнувся його. Це вважається порушенням Правил і принцип про перевагу не допускається. Арбітр призначає вільний удар.

Груба гра – це навмисні дії стосовно суперника з використанням заборонених прийомів нападу, що перелічені в Правилі 12, за які команда, яка провинилася, карається штрафним або 11-метровим ударом. До футболіста застосовуються дисциплінарні санкції.

Груба поведінка – це серйозний випадок прояву недисциплінованості, не виправдано агресивні дії стосовно суперника, коли не ведеться безпосередня боротьба за м'яч. Як правило футболіст отримує червону карточку, матч поновлюється вільним ударом.

Додаткова розмітка – лінії, що наносять на ґрунті поза межами поля: „лінія фоторепортерів”, обмежує їх місце розташування поблизу ліній воріт; необв'язкова позначка „вусик” – лінія в 10м. 15см. від кутового флагштоку для правильного розташування футболістів команди, яка захищається, при кутовому ударі.

Додатковий час (екстратайм), складається з двох однакових за часом таймів, що встановлюється регламентом змагань, коли треба визначити переможця, а основний час матчу завершився внічию. У цьому разі після закінчення основного часу призначається ще 30 хвилин. Для продовження матчу знову проводиться жеребкування для вибору сторін і початкового удару. У додатковий час матч ведеться без перерви, але після перших 15 хвилин команди міняються сторонами.

Компенсований час, складає час який було втрачено у відповідній половині матчу при виконанні замін, транспортування травмованого футболіста, безпорядків на трибунах, втрата електричного освітлення, тощо.

Затягування часу матчу – форма вияву недисциплінованої, неспортивної поведінки, навмисні дії футболіста з метою необґрунтованого подовження паузи після зупинки матчу до його поновлення.

Ігрова відстань – дистанція (близько двох метрів), між футболістами і м'ячем, на якій дозволяється єдиноборство суперників з використанням правильних поштовхів і блокування в боротьбі за м'яч.

Положення „поза грою” – правило гри, суть якого полягає в обмеженні визначеними умовами зв'язків між футболістами однієї команди і м'ячем, коли

один з них грає м'ячем або торкається його, партнер у момент передачі м'яча перебуває в позиції, що суперечить умовам Правила 11.

Футболіст перебуває в положенні „поза грою” коли розташування футболіста на полі за яке він карається, коли його позиція і дії приносять вигоду йому або його команді, тобто він активно втручається в гру.

Футболіст перебуває в пасивному положенні „поза грою” коли розташування футболіста на полі за яке він не карається, коли його позиція формально відповідає вимогам про розташування „поза грою”, але на думку арбітра не заважає супернику, не намагається отримати перевагу, тобто він знаходиться в пасивному положенні.

Визначення елементів участі в активних діях при положенні „поза грою”

Втручання в гру визначає гру або торкання м'яча під час передачі, або торкання м'яча партнером по команді.

Втручання в дії суперника визначають дії, які не дають можливості обробляти м'яч шляхом чітких дій, які мішають видимості або заперечують пересуванню, або робить жести, або дії, які, на думку арбітра, вводять в оману, або відволікають суперника.

Отримання переваги, находячись в позиції, що визначає отримання м'яча, який відскочив від стійки воріт, поперечини або воротаря суперників, находячись в положенні „поза грою”.

"Накладка" – різновид грубої гри, небезпечний напад на суперника, коли футболіст навмисне виставляє стопу назустріч нозі суперника, що наносить удар по м'ячу, в результаті чого може виникнути травма при зіткненні стопи з гомілкою, підйомом ноги суперника.

Початковий удар – спосіб початку або відновлення матчу (на початку першої та другої половини матчу, після взяття воріт і в додатковий час для виявлення переможця).

"Недисциплінована поведінка" – порушення норм поведінки на полі, моралі й етики. Демонстративна незгода з рішенням арбітра, апеляція до арбітра і глядачів, перешкода виконанню суперником штрафних, вільних ударів, недотримання правила розстановки футболістів під час виконання цих ударів, вкидання м'яча із-за бічної лінії, нецензурний або образливий вислів або жести.

"Неспортивна поведінка" – частина загального поняття „недисциплінована поведінка”, нечесна поведінка, що як приклад наведено в Правилах гри, наприклад:

- футболіст обпирається об плечі партнера, щоб відбити м'яч головою;

- футболіст навмисно розставляє руки, щоб перешкодити просуванню суперника і переміщається з однієї сторони в іншу, змушуючи суперника змінювати напрямок руху;
- воротар навмисне лежить на землі, занадто довго затримуючи м'яч;
- розмахує руками перед футболістом, який намагається зробити вкидання м'яча.

Непристойна поведінка – серйозний випадок прояву недисциплінованої поведінки, невинувато агресивні дії відносно до суперника, коли не ведеться боротьба за м'яч.

Агресивна поведінка може мати місце як на ігровому полі так і за його межами, незалежно від того, перебуває м'яч у грі, чи ні. Футболіст винен, якщо він використовує надмірну силу або проявляє жорстокість відносно до суперника, не намагаючись зіграти в м'яч. Він також винен, якщо використовує надмірну силу або проявляє жорстокість стосовно партнера по команді або будь-якої іншої особи.

„Ножниці“ – технічний прийом гри з м'ячем, суть якого полягає в нанесенні удару ногою в стрибку або в падінні по м'ячу, що летить високо. „Ножниці“ у безпосередній близькості від суперників вважається небезпечною грою.

Небезпечна гра – дії футболіста, який намагається безпосередньо зіграти м'ячем, в результаті яких виникає безпека ненавмисного нанесення травми супернику або собі. Комада футболіста карається вільним ударом, з місця порушення.

Небезпечний напад – недозволені Правилами дії футболіста, який не намагається безпосередньо зіграти м'ячем, в результаті чого виникає безпека нанесення або нанесення травми супернику.

Комада футболіста карається штрафним ударом, з місця порушення.

Спроба порушення Правил – навмисні і до кінця завершені дії по відношенню до суперника, недозволені Правилами гри, які не досягли мети з причини, незалежної від футболіста, який здійснив ці дії.

„Принцип про перевагу“ – методичні рекомендації арбітражу. їх сутність заключає право арбітра не зупиняти матч по факту порушення Правил для негайного покарання порушника, якщо, на думку арбітра зупинка матчу принесе певну перевагу команді яка порушила Правила. При порушенні процедури поновлення матчу, принцип переваги не застосовується.

Серйозні порушення Правил гри – порушення Правила 12 грубі за своєю формою та намаганням дії до суперника з невинувато надмірною силою, серйозні відволікання дисципліни та норм поведіння.

Систематичні порушення Правил – кількаразове повторення порушень одним футболістом будь-яких Правил у будь-якому поєднанні в данному матчі,

коли створюється враження про їхню навмисність, але за своїм характером вони виключають можливість винесення попередження за одне з них.

Затягування часу матчу – форма вияву недисциплінованого, неспортивного поведіння, навмисні дії футболіста з метою необгрунтованого продовження паузи після зупинки матчу до його поновлення.

"Підкат" – це складний технічний прийом вибивання м'яча із-під ніг суперника ногою футболіста в падінні. Обов'язкова вимога виконання цього прийому стосується до фази польоту яка повинна бути відсутня і було намагання та можливість футболіста зіграти у м'яч.

Удар – різкий сильний поштовх, проведений ким-небудь, як з розмаху, так і без нього. Удар рукою, ногою по будь-кому, який досяг своєї мети і, як правило, при цьому заподіяно фізичний біль.

Спроба удару – навмисні і до кінця завершенні дії щодо суперника, заборонені Правилами гри, що не досягли, мети, через причини, що не залежать від футболіста, який здійснив ці дії (наприклад, футболіст спробував ударити суперника, але промахнувся, або той встиг відвернутися).

Дозволений поштовх – прийом активного фізичного впливу на суперника, що володіє м'ячем або блокує футболіста, який полягає в миттєвому контакті плечем у дозволена частину тулуба на ігровій відстані з метою особистого заволодіння м'ячем.

Затримка – недозволений «Правилами гри» прийом, активний фізичний вплив на суперника тулубом або руками, що заважає зіграти м'ячем супернику.

Блокування суперника – це дозволений тактичний прийом, який виконується з метою збереження м'яча, в його основі перешкоджання тулубом шляху супернику до м'яча, який знаходиться на ігровій відстані. При цьому дозволяються поштовхи суперника у дозволена частину спини.

Симуляція – спроба футболіста вести в оману арбітра удаваною травмою або грубою грою, допущеною до нього. Футболіст, винний у симуляції, повинен бути попереджений за неспортивне поведіння.

Уведення м'яча з бічної лінії. Уведення м'яча повинно виконуватися футболістом який стоїть обличчям у поле з бічної лінії, у місці виходу м'яча за межі поля (допустима відстань, від цього місця, до їм. у будь яку сторону). Суперники, розташовуються на відстанні не менше 2 м. від місця вкидання (тобто місця виходу м'яча).

Заміна футболістів. Виключне право, що до рішення про заміну футболістів мають керівники команд. Заміна виконується в місці перетину бічної і середньої лінії (припустиме відволікання до 1м. у будь яку сторону). Заміни можуть виконуватися з обох сторін футбольного поля. Заміна рахується завер-

шеною коли футболіст основного складу залишив межі поля, а запасний футболіст вийшов на поле.

Заміна футболістів до фактичного початку матчу. Заміна футболіста (основного складу) до фактичного початку матчу можлива в разі отримання ним травми, на передматчовій розминці (або іншої причини).

Після такої заміни футболіст якого було замінено в подальшому не може прийняти участь у данному матчі. Кількість запасних скорочується на одного футболіста. Кількість замінів зберігається згідно регламентних норм.

Правило 6 секунд. Часові умови, що обмежують можливість дій воротаря під час матчу м'ячем у руках в своєму штрафному майданчику.

Цілорічна підготовка арбітра. Підготовчий період – від початку занять до змагального періоду (підготовка до підвищених навантажень) – крос, ігрові види спорту, гімнастика, плавання, арбітраж товариських матчів;

Змагальний період – від першого до останнього матчу (збереження спортивної форми, усунення недоліків) - гімнастика, біг, ігрові вправи, плавання;

Перехідний період – від останнього матчу до початку занять (збереження рівня фізичної підготовки) – активний відпочинок й оздоровчі заходи.

Порушення Правил гри за які футболіст повинен бути вилученим з поля:

-винен у виключно серйозному порушенні Правил гри.

-винен в агресивній поведінці.

-плює в суперника або будь-кого іншого.

-навмисне грає рукою, щоб перешкодити супернику забити або позбавити його явної гольової можливості забити м'яч (це не стосується воротаря в межах його штрафного майданчика).

-позбавить суперника, який просувається до воріт, явної гольової можливості забити м'яч за допомогою порушення, яке карається вільним, штрафним або 11-метровим ударом.

-використовує образливі, неетичні або нецензурні вирази й/або жести.

-одержує друге попередження в одному матчі.

Вилучений футболіст повинен покинути межі поля з прилягаючим простором, включаючи технічну площу.

Футболіст отримує попередження за наступні порушення Правил гри:

-винен у неспортивній поведінці.

-демонструє незгоду словами або діями з рішенням арбітра.

-систематично порушує Правила гри.

-затягує поновлення матчу.

-не дотримує необхідної відстані при поновленні матчу кутовим, штрафним або вільним ударами.

-виходить або повертається на поле без дозволу арбітра.

-залишає поле без дозволу арбітра.

Додаткові критерії визначення дозволеного чи недозволеного поштовху

При оцінці дозволеного поштовху арбітр враховує, розташування м'яча, якою частиною тулуба виконується поштовх, а також положення ніг атакуючого футболіста. Дозволений поштовх виконується плечем у плече суперника, а також плечем у дозволену частину спини, при блокуванні м'яча, коли м'яч розташований на ігровій відстані. Поштовх повинен бути здійснений з адекватною силою. При трактуванні поштовхів потрібно також звертати увагу на розташування ніг футболіста що володіє м'ячем. Коли поштовх суперника виконується з правого боку. При цьому футболіст який володіє м'ячем, має опору на правій нозі, ліва повільна - це рахується правильно виконаним поштовхом. Припоштовху нападаючого коли футболіст який володіє м'ячем, має опору на лівій нозі - це є порушенням Правил і навпаки.

Дисциплінарні санкції запасним футболістам

Застосовуючи дисциплінарні санкції до запасних футболістів, арбітр повинен чітко дати зрозуміти кому і яке виноситься покарання, шляхом показу жовтої або червоної картки.

Місце розташування арбітра на полі. Арбітр повинен знаходитися достатньо далеко, щоб не заважати переміщенню футболістів і достатньо близько, щоб правильно оцінити єдиноборства суперників.

Рекомендоване розташування, це розташування з боку єдиноборств – дуже важливе для прийняття правильного рішення при оцінці серйозності й обставин порушення, а також те, що асистент найчастіше може надати важливу інформацію арбітру.

При проведенні матчів визнано користь використання гнучкої і широкої діагоналі. Ключовий принцип розташування (коли м'яч розташовується між арбітром і асистентом) повинен застосовуватися у всіх випадках, з метою поліпшення кута, з якого оцінюються єдиноборства. При цьому повинен підтримуватися візуальний контакт із асистентом. При штрафних ударах поблизу штрафної площі, арбітр повинен відміряти дистанцію 9,15 м, а потім зайняти позицію (як правило) ліворуч, а не праворуч (у такий спосіб він знову рухається по своїй широкій діагоналі). Арбітри почувають що займаючи подібну позицію, вони мають менше шансів помилитися при оцінці інциденту або не помітити його.

"Поза грою":

- Якщо асистент абсолютно не впевнений в тому, що має місце "поза грою", прапорець не повинен підніматися (у випадку сумніву перевага надається команді що атакує).
- У визначенні того, чи перебуває нападник ближче до лінії воріт, чим передостанній футболіст захисту, увага повинна приділятися голові, ногам і тулубу нападника по відношенню до передостаннього захисника, м'яча та середньої лінії поля.
- Для забезпечення правильного визначення положення "поза грою" асистент не повинен піднімати прапорець після розгляду наступних критеріїв, названих принципом "чекай і дивися":
 - рух м'яча (напрямок, швидкість, дистанція, рикошет і т.п.).
 - залучення у активну гру:
 - втручання у гру; втручання у дії суперника; отримання переваги.
 - допомога арбітрам і асистентам, у визначенні, інтерпретації та застосуванні Правил 11 у відношенні "залучення в активну гру", а саме "втручання у дії суперника": у контексті "здійснення жестів або рухів, які на думку арбітра відволікають або уводять в оману суперника" на практиці такий футболіст буде вважатися у положенні "поза грою", а також у випадках, коли він перебуває на шляху м'яча і втручається у гру або дії суперника. Іншими словами:
 - футболіст перебуває в положенні "поза грою", коли своїм поведінням або напрямками руху, на думку арбітра заважає супернику наближаючись до траєкторії м'яча.
 - футболіст перебуває у положенні "поза грою" заважає зору воротаря, на думку арбітра, заважає воротареві (відволікає його).
- Відносно інтерпретації та застосування Правил 11, а саме "отримання переваги від розташування в цій позиції", асистентам нагадується про необхідність бути готовим до ситуацій, коли, наприклад, м'яч відскакує від стійки воріт або поперечини, або воротаря до футболіста який перебував у положенні "поза грою" у момент, коли останнім, м'ячем зіграв його партнер.
- Відносно прийняття рішень щодо положення "поза грою" асистентам нагадується, що краще прийняти з невеликим запізненням вірне рішення, чим швидке й невірне.
- Якщо прапорець піднятий і сигналізує про "поза грою", а арбітр не побачив сигнал відразу, асистент повинен продовжувати подання сигналу, поки він не буде помічений арбітром, або поки м'яч явно не перейде у володіння команди, що захищається (біп-сигнал використовується для залучення уваги арбітра як додаток до піднятого прапорця).

- При дуже складній ситуації, коли асистент приймає рішення не піднімати прапорець, очевидний сигнал рукою може надати неоціненну допомогу арбітру при візуальному контакті.

У рідких випадках, коли арбітр впевнений, що футболіст перебуває в положенні "поза грою" і залучений в активну гру, а асистент не піднімає прапорець, арбітр повинен взяти на себе відповідальність і зафіксувати дане порушення. Також у рідких випадках, коли асистент піднімає прапорець, сигналізуючи про положення "поза грою", а, на думку арбітра, футболіст не приймає активних дій у грі, арбітр повинен показати, що він бачить сигнал прапорцем і продовжує матч.

М'яч поза межами поля:

- Асистентам нагадується, що у всіх випадках, коли м'яч залишає межі поля, сигнал асистента прапорцем повинен чітко показати напрямок укидання. У явних ситуаціях із укиданням, асистент може відразу показати напрямок (уздовж бічної лінії). Але якщо в нього є хоч будь-який сумнів щодо напрямку, асистент повинен просто підняти прапорець, установити візуальний контакт із арбітром і прийняти його сигнал.

У дуже складних ситуаціях, коли м'яч залишається у грі, очевидний сигнал рукою може надати допомогу арбітру:

- Завжди, коли асистент сигналізує про вихід м'яча із гри (навіть якщо футболіст продовжує грати з м'ячем), він повинен подавати сигнал, поки не буде замічений арбітром.
- Коли м'яч забитий у ворота:

-для підтвердження того, що м'яч був забитий за правилами, асистент повинен зробити чіткий рух до центральної лінії. У складних випадках, рух повинен бути дуже швидким (спринт), щоб був зрозумілим арбітру. Піднімати прапорець, до гори, для підтвердження взяття воріт не потрібно;

-якщо на його думку м'яч був забитий з порушенням, асистент повинен стояти на місці, продовжуючи подавати сигнал. Арбітр може прийняти рішення поспілкувавшись з асистентом, якщо йому необхідна додаткова інформація.

Контроль 9,15 м. У випадку, коли арбітр вирішує використати допомогу асистента у межах поля для контролю відстані у 9,15 м. при штрафному ударі, рекомендується, щоб асистент не міряв фізично цю відстань, а контролював цю ситуацію від місця пробиття удару (біля м'яча). Таке незвичайне втручання асистента у межах поля рекомендується тільки при виконанні штрафних, призначених зовсім поруч із бічною лінією.

Після фіксації "поза грою". Якщо можливо, після призначення вільного удару, асистент повинен розташуватися на лінії м'яча, з якої буде поновлено

матчу. Після цього він негайно повинен зайняти позицію для контролю положення "поза грою", що є його пріоритетною функцією.

Удар від воріт. При ударі від воріт та випадках, коли м'яч перебуває у володінні голкіпера у своєї штрафній площі, рекомендується перевіряти правильну установку м'яча, а також перетинання воротарем 16-метрової лінії до моменту випускання м'яча з рук. Це варто робити у випадках, коли ситуація це дозволяє (наприклад, передостанній захисник біля штрафної площі). Контроль "поза грою" - пріоритетна турбота асистента.

Кутовий удар. При кутовому ударі асистенту рекомендується займати позицію на лінії воріт за кутовим флагштоком.

11-метровий удар. Якщо 11-метровий удар призначений у ході матчу, асистент повинен перебувати на лінії воріт у місці її перетинання з лінією, яка відмежовує штрафну площу. При післяматчових пенальті для визначення переможця матчу, один із асистентів повинен розташовуватися на лінії воріт у місці її перетинання з лінією площі воріт, у той час як інший асистент повинен контролювати футболістів у центральному колі. Арбітр повинен визначити ролі й обов'язки асистента на лінії воріт і власну роль при визначенні руху воротаря уперед з лінії воріт. Арбітрам і асистентам нагадується, що "відпочиваючий" воротар повинен перебувати в місці перетинання лінії воріт і лінії, що обмежує штрафну площу, з боку розташування асистента.

Заміни. Виконання замін повинно контролюватися четвертим арбітром у сприянні з арбітром. Асистенту немає необхідності переміщатися до середньої лінії.

Техніка роботи прапорцем. Асистенту рекомендується тримати прапорець у руці, що ближче до поля та міняти діючу руку щораз, як він міняє напрям руху, таким чином, щоб його постійно було видно арбітру.

Відповідальність при укиданні. Найпростіший обов'язок контролю правильності укидання м'яча через бічну лінію розділяється між асистентом і арбітром. Арбітр найчастіше контролює правильність руху руками, асистент же контролює положення ніг (на лінії, за лінією, торкання землі). Відзначається, що основна відповідальність за дії при визначенні неправильного укидання лежить на арбітрі.

Перевірка сіток на воротах. Сітки повинні перевірятися після розминки команд і після того, як вони вийшли на поле перед початком матчу і знову - після перерви між таймами (арбітр повинен вирішити, хто повинен відповідати за це – асистенти або четвертий арбітр). Якщо після виконання перевірки сіток один з асистентів зробив це спритніше ніж інший, він повинен почекати другого асистента і коли він завершить перевірку, вони одночасно направляються до бічної лінії.

Не дозволені єдиноборства з використанням рук. Увага була привернена до все зростаючого числа інцидентів, у яких футболісти неправомірно використовують руки. Учасників спонукали бути більше уважними при визначенні таких дій. Маючи краще подання про те, що вони можуть відбутися, шляхом поліпшення концентрації, вивчення ситуації й пильності, і акцентуючи увагу не тільки на ногах при єдиноборствах, арбітри зможуть визначити інтенсивний, неправомірний фізичний контакт ліктями й руками, що повинно бути відповідно й послідовно покарано. Арбітрам нагадали про їхній обов'язок захищати футболістів від неправомірних дій, забезпечуючи, що будь-яке єдиноборство із застосуванням надмірної фізичної сили (і тому представляє погрозу безпеки суперника) повинне розглядатися як серйозне ігрове порушення й каратися вилученням (червона картка).

Навмисне використання ліктів як зброї проти опонента, звичайно, також додаються до цієї категорії.

Також у контексті забороненого використання рук арбітрам нагадали, що в інцидентах у штрафній площі при кутовому ударі (або штрафному поблизу воріт) із застосуванням затримки й штовхання, вони повинні діяти суворо відповідно до процедур, погодженими на попередніх семінарах.

Затягування ігрового часу і прояв незгоди. Було відзначено все зростаюче число прикладів, коли футболісти відбивали м'яч після сигналу свистка після зупинки матчу.

Арбітрам нагадали про те, що потрібно брати до уваги кожен подібний вчинок й якщо арбітр рахуватиме, що даний вчинок виражає незгоду з його рішенням або спрямований на затягування ігрового часу, необхідно винести попередження (жовту картку).

Масові конфронтації/ "Стовпотворіння". Учасникам обох курсів нагадали про очікувані від них дії у відповідь на масові конфронтації й у випадках, коли їх оточує група футболістів, заперечуючи їхній авторитет або рішення.

Невиправдане застосування Принципу переваги. Учасники визнали, що хоча регулярне використання принципу переваги часто віталосся вболівальниками й деякими фахівцями у матчі, іноді більшу користь команді, що не порушила Правила, приносила зупинка матчу й призначення штрафного удару. Багато команд зараз практикують виконання штрафних ударів поблизу воріт і бачать перевагу в таких ударах. Арбітрів попросили розглянути застосування принципу переваги тільки в суто відповідних обставинах і не "ризикувати" без необхідності.

Штрафні удари, виконані до сигналу свистка. Арбітрам нагадали, що коли вони чітко дали зрозуміти атакуючій команді, що треба дочекатися сигна-

лу свистка, і потім один із футболістів виконує удар, штрафний удар необхідно повторити у всіх випадках, поза залежністю від результату передчасного удару. Футболіст - порушник отримує попередження (жовту картку).

Нанесення травми арбітру. У випадку, якщо арбітр одержить травму через предмет, що стався безпосередньо не на футбольному полі (наприклад, коли кидають монети й т.п.), декілька разів повторювалося, то в змаганнях УЄФА арбітр повинен проконсультуватися з делегатом матчу перед тим, як прийняти рішення про призупинення або відміну матчу.

Злагоджена робота. Була підкреслена важливість того, щоб арбітр був лідером у бригаді, а також його роль не тільки під час матчу, але й під час передматчового інструктажу й післяматчового аналізу. Арбітрам також нагадали, що зоровий контакт між арбітром й асистентом має першорядну важливість. Крім того, була підкріплена рекомендація асистентам використовувати принцип "чекай і дивися", тому що краще пізніше прийняти вірне рішення, чим швидко прийняти неправильне рішення.

Учитися один у одного. Технічний директор УЄФА Енди Роксбург і група технічних працівників футболу й тренерів національних збірних брали участь у пленарних і групових сесіях Курсів для арбітрів. Подібні дискусії відбулися на двох останніх семінарах і ще раз послужили засобом зближення обох груп і збільшення взаємоповаги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев С. Н. Футбол – твоя игра. – М.: Просвещение, 1988.
2. Дердо В. Г. Футбольний арбітр України. – К.: ФФУ, 2006.
3. Романенко А. Н. и др. Книга тренера по футболу. – К.: Здоровье, 1984.

Навчальне видання

СЛОВНИК З МІНІ-ФУТБОЛУ

Методичні вказівки
для самостійних занять
з дисциплін

«ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ», «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА»

(для студентів 1-5 курсів усіх спеціальностей Університету)

Укладач **КУЛАКОВ** Денис Валерійович

Відповідальний за випуск *В. М. Клочко*

Редактор *К. В. Дюкар*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2013, поз. 240 М

Підп. до друку 10.10.2013

Формат 60x84/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. №

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.